

Številka: 6041-4/2019-20

Datum: 3. 6. 2021

ZAPISNIK

5. seje Sveta za mlade Mestne občine Ljubljana, ki je potekala
3. junija, 2021, ob 15.30, v Banketni dvorani Mestne hiše

Prisotni člani in članice sveta: Emilija Mitrović Miloš, Ksenija Perko, Ivan Jačimovič, Vesna Strlič (po pooblastilu Nike Gregorin Juranovič) in Maša Cvar.

Odsotni člani in članice: Grega Ciglar, Rok Kastelic, Kaja Savodnik, Katarina Gorenc in Gregor Slabe.

Ostali prisotni, vabljeni: Sabina Dobrajc in Ela Porić (Urad za mladino MOL).

Dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 4. seje Sveta za mlade
2. Predstavitev izsledkov raziskave Mladina 2020 – položaj mladih v Sloveniji
3. Participacija mladih v Ljubljani
4. Predlog za povečanje vidnosti mladinskega dela in spodbujanje kakovosti v mladinskem delu – razprava o uvedbi nagrade za najboljši mladinski projekt v MOL.
5. Razno

Potrditev dnevnega reda

Predsednica je prisotne člane seje prosila, da potrdijo predlagani dnevni red, saj ni bilo prejetih nobenih pripomb. Člani sveta so dnevni red soglasno potrdili.

Ad. 1. Potrditev zapisnika 4. seje Sveta za mlade

Člani sveta so soglasno sprejeli zapisnik 4. seje Sveta za mlade.

Ad. 2. in Ad. 3 Predstavitev izsledkov raziskave Mladina 2020 – položaj mladih v Sloveniji in Participacija mladih v Ljubljani

Emilija Mitrović Miloš je predstavila izsledke najnovejše raziskave o položaju mladih v Sloveniji, Mladina 2020. Raziskava omogoča poglobljen pogled in spremljanje položaja mladih, trende in situacije, s katerimi se mladi soočajo. S pomočjo raziskave je pridobljen vpogled v položaj mladih v družbi na različnih ravneh, in sicer:

- a) Prvi poudarek raziskave je, da so *mladi v primerjavi z letom 2010 bistveno bolj aktivni, odgovorni in avtonomni*. V porastu je zdrav življenjski slog pri mladih, mladi se vse hitreje odseljujejo od staršev, vedno bolj so kulturno in umetniško aktivni, neformalno izobraževanje med mladimi je v izrazitem porastu, mladi so vedno bolj pripravljeni na mobilnost kot tudi, da so mladi vse bolj fleksibilni pri iskanju zaposlitve.

- b) Drugi poudarek - *Duševno stanje mladih se je poslabšalo*. Podatki kažejo, da se je občutenje stresa podvojilo in občutek osamljenosti potrojil, kar je izjemno zaskrbljujoče.
- c) Tretji poudarek - *Stanovanjska problematika je v primerjavi z letom 2010 še bolj pereča*. Močno se je povečal delež mladih, ki jih skrbi reševanje stanovanjskega problema.
- d) Četrti poudarek - Prekarnost ostaja ključni problem mladih na trgu dela, izobraževalne izbire so bolj usmerjene v trg dela, pripravljenost za preselitev se viša. Začasne zaposlitve, pa tudi drugi vidiki prekarnosti, ostajajo ključni problem. Med mladimi se strah pred brezposelnostjo povečuje, popularnost samozaposlitve pa zmanjšuje. Pripravljenost mladih za trajno preselitev se povečuje (če bi ti to nudilo boljše ustvarjalne in sploh življenjske možnosti), po drugi strani se občutno več pozornosti namenja relevantnosti znanj za trg dela.
- e) Peti poudarek - *Medgeneracijskega konflikta ni, prisotni so močni elementi trajnosti*. Med mladimi je prisotna visoka stopnja trajnostne zavesti in odgovornosti do prihodnjih generacij kot tudi visoka stopnja okoljsko ozaveščenega potrošništva.
- f) Šesti poudarek - *Kaže se izrazito dejavno državljanstvo mladih*. Zanimanje za politiko je še vedno nizko, spreminjajo se repertoarji političnosti mladih (višja stopnja družbene angažiranosti, manj fokusa na institucionalno politiko, osebni vidiki političnosti). Raziskava pokaže, da je med mladimi izredno priljubljena peticija kot oblika participacije.

Emilija Mitrović Miloš je člane Sveta za mlade pozvala k razpravi glede predstavljenih izsledkov.

Kseniji Perko se raziskava zdi odlična in jo izsledki raziskave ne presenečajo. Izrazila je jasno nestrinjanje z govoricami o tem, da so mladi že leta izjemno pasivni. Res je, da ne hodijo na volitve, vendar različne družbene pobude mladih, ki jih spremljamo v zadnjem času (pobuda za zbiranje podpisov za ohranitev slovenskih voda) potrjujejo, da so aktivni. Pokomentirala je izsledek raziskave o zmanjševanju zanimanja za samozaposlitev, ki ni presenečenje, saj samozaposlovanje med mladimi ne prinaša nobene varnosti, ne prinaša možnosti najema kredita in reševanja stanovanjskega vprašanja, in to je problem sistemske narave. Torej ne gre za to, da mladi niso pogumni in brez ideje. Poudarila je, da je zelo dobrodošlo, da so vsi podatki zbrani in na enem mestu tudi v prid komunikacije z odločevalci, saj se lahko sklicujemo na dokazano problematiko mladih in ne samo na tisto, kar opazamo pri svojem delu. Izpostavila je, da je vesela podatkov znotraj raziskave, ki kažejo na aktivno sodelovanje mladih v mladinskih organizacijah, študentskih društvih in prostovoljstvu.

Ivan Jačimović je spomnil še na raziskavo povezano z mladimi, ki jo je izvedel MOL iz leta 2018.

Emilija Mitrović Miloš je k razpravi o slabši udeležbi mladih na volitvah dodala, da je to posledica, tudi z vidika kolektivne psihologije in občutka nezadovoljstva, frustracije, anksioznosti, in so se mladi sprijaznili, da ne morejo veliko vplivati na politiko volitev in tu raziskava v nadaljevanju tudi navaja – »občutek mladih, da kot posamezniki ne morejo vplivati na izid volitev«.

Vesna Strlič je dodala, da je mogoče tudi to odraz velikega števila zbranih podpisov pri zadnji referendumski pobudi za ohranitev slovenskih voda, da imajo mladi tako občutek, da lahko

vplivajo na določene odločitve, saj tako podprejo točno določeno pobudo z izraženimi jasnimi cilji.

Emilija Mitrović Miloš je k razpravi o povečanju interesa za pobude dodala, da je mladim vsekakor lažje, če lahko svoj glas oddajo digitalno in za točno določeno temo.

Ksenija Perko je izpostavila, da je vse bolj prisotna socialna anksioznost in je mladim neprijetno v direktni komunikaciji.

Emilija Mitrović Miloš je v nadaljevanju prebrala iztočnice raziskave Mladina 2020 iz poglavja o participaciji mladih in družbeni angažiranosti, ki se navezuje tudi na drugo točko dnevnega reda. Ob tem je poudarila, da ni potrebe za strogo formalnostjo, saj se predlagane teme seje nadovezujejo ena na drugo. Ugotovitve so, da težko govorimo o razliki med konceptoma politične participacije in družbene angažiranosti, saj v politični akciji mladih prihaja do prepletanja obeh oblik. V preteklih letih so obe obliki ločevali in je to velik napredek. Poudarila je, da problem participacije obstaja in je vezan predvsem na institucionalno politiko. Spomnila je na splošno definicijo pomena politične participacije kot vključenosti posameznika v politični sistem na različnih ravneh (od popolnega nezanimanja do zasedanja politične funkcije). Veliko dejavnikov lahko vpliva na zanimanje za politiko. Med resnejše izzive sodobnega časa se navaja povečanje socialne in ekonomske neenakosti, krčenje državljskega prostora ter s tem povezanih pravic in svoboščin, povečanje radikalizacije in nasilnega ekstremizma, pomanjkanje zaupanja v demokratične procese, vse nižja prisotnost v procesih demokratičnega odločanja, sovražni govor je problem (predvsem spletni), ksenofobija, populizem, lažne novice, spletno nasilje. Politično znanje je povezano s politično participacijo, saj so tisti, ki vedo več, načeloma bolj vključeni v politiko. V Sloveniji samo tretjina mladih demonstrira okoliščine, ki ustvarjajo dobre pogoje za politično participacijo. Odstotek tistih, ki jih zelo zanima politika v Sloveniji je 6,7 %. Udeležba na volitvah je zelo nizka, zlasti ko gre za volitve v Evropski parlament, prav tako je participacija na institucionalnem nivoju izredno nizka, mladi se ne potegujejo za pomembnejše politične funkcije. Raziskave kažejo, da je zaupanje mladih do politike in političnih institucij zelo nizko. S tem je povezano prepričanje mladih, da se politiki ne ukvarjajo z mnenji posameznikov in da posamezniki ne morejo vplivati na odločitve oblasti. V nadaljevanju je zasledila, da je med mladimi izredno priljubljena peticija kot oblika uresničljive participacije med mladimi. Vsaj polovica populacije mladih naj bi podpisala vsaj eno peticijo in tudi več kot polovica mladih naj bi se udeležila demonstracij in nenasilnih protestov. Enako velja glede sodelovanja v aktivnostih protestnih gibanjih, tako v živo kot preko spleta. Na zelo visoki ravni pa je pripravljenost mladih za sodelovanje v različnih aktivnostih organizacij civilne družbe. Mladi se bolj kot pred desetimi leti počutijo politično kompetentni in bolj naklonjeni za komunikacijo s politiki. Priporočila na podlagi izsledkov pa so:

- potrebno je krepiti mehanizme zaupanja v politiko pri čemer se je potrebno zgledovati po dobrih praksah;
- potrebno je spodbuditi zanimanje za politiko z različnimi projekti in progami, ki bi vplivali na večje poznavanje politike in političnih procesov s strani mladih;
- potrebno je spodbujati sodelovanje državljanov pri oblikovanju javnih politik v vseh fazah ter pri tem biti zelo transparenten in posredovati informacije o učinkih takšne udeležbe;
- potrebno je krepiti prostore civilne družbe v katerih se mladi posamezniki želijo udeleževati in krepiti svoje demokratično državljanstvo,
- potrebno je razmisliti o uvajanju spletnih oblik sodelovanja, posvetovanja, nadziranja in odločanja, ki omogočajo mladim sodelovanje v političnih procesih,

- potrebno je redefinirati razmere med zagotavljanjem varnosti na eni in spoštovanjem pravic in svoboščin na drugi strani,
- potrebno je vlagati v preventivne programe za preprečevanje radikalizma in nasilnega ekstremizma

Emilija Mitrović Miloš je ponovila eno od ugotovitev, da je participacija mladih povezana s poznavanjem politike in političnih procesov in po njenem mnenju temu ni tako, mogoče v majhni meri. Po njenem mnenju je večji problem v pozitivnih zgledih in v tem, da ni vse transparentno in nezmožnost direktnega vpliva. Po drugi strani mladi znotraj organizacij krepijo občutek, da lahko vplivajo na potek dogodkov, odločitve in mladinsko delo, mladinske organizacije lahko spodbudijo večjo politično participacijo mladih.

Ivan Jaćimović je povedal, da se Mladinski svet veliko ukvarja s tematiko politične participacije mladih. Spomnil je, da je na njihovo pobudo pred leti v Mestni hiši potekal posvet na temo prometa in takrat se je izkazalo, da mladi veliko raje uporabljajo kolo za prevozno sredstvo kot avtomobil. Tako so v sodelovanju z MOL pripravili konkreten predlog kot so varne kolesarnice. Strinjal se je, da imajo mladi posamezniki lahko občutek, da ne morejo vplivati na potek političnega odločanja ampak kot skupina pa lahko naredijo pomik naprej. Takrat so mladi, združeni v skupino, MOL predlagali varne kolesarnice in do realizacije žal ni prišlo. Po njegovem mnenju tako mladim znižujemo samozavest.

Emilija Mitrović Miloš je k razpravi Ivana Jaćimovića dodala, da je tudi sama v odboru za promet in o tej problematiki veliko razpravljajo in v ozadju procesa so predlogi birokratski postopki, ki pa mladim niso znani.

Ksenija Perko meni, da so varne kolesarnice dober primer, saj se tudi sami trenutno ukvarjajo s podobnim problemom (postavitev avtobusa kot mobilne mladinske enote v Kašlju), in sicer da je zelo težko predvideti celotno birokratsko ozadje pri realizaciji določene ideje. Realizacija tovrstnih projektov zahteva veliko mero vztrajnosti, volje in sodelovanja z različnimi oddelki občine in mladi lahko hitro obupajo.

Ivan Jaćimović se je strinjal s tem, da imajo mladi izredno dobre predloge vendar popustijo pri vztrajnosti. Povedano je povzetek tistega, kar je opazil skozi leta pri delovanju MSL. V nadaljevanju je predlagal, da bi bilo dobro vzpostaviti sofinanciranje določenih idej mladih z različnih področij in bi tako spodbudili participativno vlogo, timsko delo, mentorstvo. Cilj pa bi bil, da si mladi zamislijo in realizirajo zamišljeno.

Ksenija Perko je dodala, da dva takšna razpisa že obstajata, in sicer Mestni inkubator Mladih zmajev, kjer se prijavljajo točno take ideje, kjer mladi potrebujejo mentorstvo, organizacijo, ki jim ponuja administrativno podporo in finančno spodbudo. Drugi razpis pa je razpis Zuhaj, možnost sodelovanja meščanov pri ureditvi zunanjih prostorov.

V nadaljevanju je razprava potekala v smeri smiselnih ukrepov glede krepitve participacije mladih, kako ozavestiti ljudi, da je participacija pomembna. Ivan Jaćimović meni, da bi eden od pristopov lahko bil tudi vpliv preko medijev, ki so mladim blizu, sporočanje preko influencerjev ipd. Po njegovem mnenju je pomembno, kdo posreduje ključna sporočila, koga bodo mladi poslušali.

Ksenija Perko je povedala, da ravno grafični prikazi raziskave Mladina 2020 o mladinski participaciji govorijo v prid mladinski participaciji, da mladi so aktivni.

Ivan Jaćimović pa v praksi ne vidi precejšnje mladinske angažiranosti. Več angažiranosti je tudi sam želel spodbuditi skozi različne projekte v MSL, ki bi zajel širok krog mladih. Potrebno je delati na uspešnosti organizacije in uspešnemu marketingu. Po mnenju Ivana Jaćimovića je to ena od možnosti za dvigovanje družbene zavesti o pomenu participacije.

Pri mladih je potrebno negovati in krepiti občutek, da so vključeni v politične procese vsaj na lokalni ravni, meni Emilija Mitrović Miloš. Potrebno je razmišljati o programih in projektih, kjer bi mladim ponudili možnost vplivanja, soodločanja, kreiranja predlogov in pobud z namenom, da se mladi počutijo vključene in slišane. Dobro bi bilo oblikovati takšne predloge in razmišljati v to smer.

Ksenija Perko meni, da je to zelo dober predlog in kar nekaj projektov teče v to smer, vendar bi bilo dobro, če bi se mladi lahko vključili v obravnavo pomembnih vprašanj na lokalnem nivoju v smislu organiziranja javnih razprav. Po pripravi gradiv za sejo Mestnega sveta bi bilo po mnenju Ksenije Perko potrebno organizirati vodeno razpravo, na kateri bi se mladim razložilo, kakšen je namen predlaganih ukrepov in bi se o tem govorilo z mladimi, saj so skoraj vse teme povezane z mladimi.

Emilija Mitrović Miloš se boji, da se mladi ne bi udeležili tovrstnih dogodkov in da ne bi aktivno sodelovali v takšnih razpravah. Tudi tu je potrebno delati na ozaveščanju mladih, mladi ne verjamejo dovolj, da se predlogi lahko uresničijo.

Ksenija Perko je pripomnila, da je Emilijino mnenje tehtno, saj sodeluje v Mestnem svetu in je seznanjena z celotnim procesom. Postavila je vprašanje, ali je možno pripraviti konkreten predlog, po katerem bi mladi imeli resničen vpliv na tisto, kar se sprejme na sejah Mestnega sveta. Za sejo Mestnega sveta se pripravljajo predlogi, gradiva, na zadnje se je pripravljala socialna strategija, in v pripravo tovrstne strategije bi bilo vredno vključiti mlade. Bolj smiselno bi bilo pri oblikovanju strategije najprej slišati mnenja ciljnih skupin in nato pristopiti pisanju strategije in vključiti zbrane predloge. Pri javni razpravi bi tako bilo potrebno vključiti čim širši krog ljudi, vključno s predstavniki mladinskih organizacij kot zagovornike mladih. Bilo bi že dovolj, če bi se k razpravi povabilo fokusne skupine mladih ali oblikovati primeren model, po katerem bi mladi imeli možnost sodelovati pri vsebini, je povedala Ksenija Perko.

Emilija Mitrović Miloš je pripomnila, da je mnenje mladih dobrodošlo pri pripravi vseh strategij, tako prometne, turistične itd. Izpostavila je tudi, že nekajkrat ponovljeno težavo, birokratskega ozadja pri tovrstnih predlogih. Potrebno je mladim zagotoviti pravi socialni dialog in občutek, da njihovo mnenje šteje. Začnemo lahko že s Svetom za mlade, predlagamo lahko predloge, ki so povezani z vsemi lokalnimi vprašanji, imamo tudi mandat povedati svoje mnenje, je pripomnila Emilija Mitrović Miloš in nadaljevala, da do sedaj ni bila izražena resnična motivacija pri prispevanju k delovanju Sveta s strani članov in že tu imamo problem z dejansko participacijo.

Ivan Jaćimović je ponudil pomoč članskih društev MSL, ki bi lahko posredovala svoja mnenja.

Ela Porić je spomnila člane na prihajajočo InterCity Youth konferenco, ki bo potekala v Ljubljani, od 30. novembra do 2. decembra 2021. Osrednja tema konference je ravno participacija in Mestna občina Ljubljana je med organizatorji konference. To bo odlična priložnost, da okrepimo zavedanje o pomenu participacije, predstavimo dobre prakse na lokalni ravni ter se seznanimo z novimi idejami za naprej, je dejala Ela Porić.

Vesna Strlič je povedala, da so prijavili delavnico na konferenci in skupaj s portugalsko organizacijo predstavljajo idejo o uvajanju participativnega proračuna, saj na portugalskem že na državni ravni namenijo zelo veliko sredstev za participativni proračun samo za mlade. Po njenem mnenju je vredno razmisliti tudi o tem ukrepu, ki bi ga bilo vredno obravnavati s strani Sveta za mlade.

Emilija Mitrović Miloš je dodala, da se je o tem predlogu že govorilo in takšen ukrep je trenutno na mikronivoju smislen. Poudarila je, da se bolj zavzema za to, da začnemo na mikronivoju, pri četrtnih skupnostih, da ima vsaj ena četrtina skupnost participativni proračun in da ga mladi z zanimanjem spremljajo, predlagajo kam bi usmerili sredstva in tu so ponovno ključne mladinske organizacije kot tudi nenehno ozaveščanje o tem, da gre za proces participacije.

Vesna Strlič je tudi poudarila kako pomembno je zavedanje mladih o tem, da gre pri participativnem proračunu za proces in ne samo za določeno vsoto denarja za katero lahko mladi poljubno izberejo kam bi jo usmerili.

Ivan Jačimović je glede participativnega proračuna dejal, da bi raje videl, da se tudi katero drugo civilno društvo odzove na takšne pobude in manj politično usmerjena društva ampak se žal ne.

Ksenija Perko je k razpravi o participativnem proračunu dodala, da so v večini predsedniki četrtnih skupnosti mlajši in veliko vključujejo mlade (Posavje, Golovec ipd.). Meni, da bi bilo dobro na eni od naslednjih sej govoriti tudi o tem.

Emilija Mitrović Miloš je na koncu razprave predlagala Vesni Strlič, da na eni od jesenskih sej Sveta za mlade predstavi izsledke delavnice, ki jo bodo izvedli na InterCity Youth konferenci in da bi si želela, da s prakso participativnega proračuna začnemo na nivoju četrtnih skupnosti in tu poskusimo vzbuditi zanimanje mladih za participativen odnos.

Sklep 1: Člani Mladinskega sveta so se seznanili s problematiko politične participacije na državnem in lokalnem nivoju in člani so se strinjali, da je smiselno razmisliti in oblikovati predlog glede vključevanja mladih v procese odločanja na mestni ravni.

Ad. 4 Predlog za povečanje vidnosti mladinskega dela in spodbujanje kakovosti v mladinskem delu – razprava o uvedbi nagrade za najboljši mladinski projekt v MOL.

Ela Porić je predstavila predlog Urada za mladino MOL glede uvedbe nagrade za najboljši mladinski projekt na lokalni ravni. Poudarila je, da je ena od ključnih nalog Urada za nadaljnje obdobje tudi to, da s ciljanimi ukrepi povečuje vidnost in prepoznavnost mladinskega dela med drugim tudi z nagrado. Želimo si participacijo mladih spodbujati še na dodaten način kot tudi vplivati na to, da se mladinsko delo prepozna, ubesedi in množi naprej. Pozvala je člane Sveta za mlade, da razmislijo o pobudi in podajo svoje predloge glede oblikovanja kriterijev in predlogov za nagrade.

Ksenija Perko je k predlogu dodala, da pričakuje, da se tovrstna nagrada, v kolikor zaživi, uvrsti na najvišji lokalni nivo ter se vidnost in prepoznavnost mladinskega dela podpre tudi tako.

Sklep 2: Člani sveta za mlade so se seznanili s pobudo za uvedbo nagrade za najboljši mladinski projekt in potrdili sodelovanje pri oblikovanju predloga in konkretnih možnostih izvedbe pobude.

Ad. 5 Razno

Pod točko razno ni bilo razprave.

Seja se je zaključila ob 17.30.

Zapisala:
Ela Porić

Emilija Mitrović Miloš
Predsednica Sveta za mlade MOL

Mitrović E.

Poslati:

- Zoran Janković, župan
- Tjaša Ficko, podžupanja
- Člani sveta za mlade

